

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
5 august st. v.
17 august st. n.

Este in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 31.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Tinerețe : nebunețe.

— Novela. —

(Urmare.)

Era noaptea, târziu.

În sala ospetăriei «Grand Hotel» ospetii se răriseră, numai câteva mese erau ocupate încă.

La o mesă într'un anghiu ședeau doi bărbați și conversau. Mai mult conversau decât beau.

În dreapta și 'n stânga mese cu ospetii cam rari; dar la o parte o mesă întinsă, lungă și bogată; și la mesă ședeau în număr mare ofițeri din garnisona orașului.

Erau veseli toți, și făceau un tololoiu mare; ba unii începuseră a cânta cântece ioviale, ba chiar frivole.

Cei doi dela mesă din anghiu erau doi avocați: erau bărbații celor două neveste frumoase.

— Măi — ținea bărbatul Lincei, — nu me 'mpac cu ideile tale. — O femeie trebuie să-și adune totă dragostea, și să o concentreze în bărbatul ei. Eu vreau dragostea ei — totă; și nu ced nimănui în lume nici cât e o privire dulce.

— Conced că vei fi având dreptate. Dar nu strîmtă lumea unui om care dorește largul, căci cu atâta va dori mai mult libertatea. În urmă își va afla lanțul preț greu, și-l va sdrobi, — și astfel va fi făcut cel dintâiu esces. Apoi al doile nu-i greu. — Omul de bine știe până unde merg otarele libertății, și unde se 'ncepe absolut și escesul. Decă nu știi: include ochii, și-ți fă cruce.

— Mulțămesc frumos — țise bărbatul Lincei cu ironie. Adecă să deschid crușca, și să ție frumos: poftim păsăruică, lumea-i largă și frumoasă, — și io să me uit după ea, și să fluer a pagubă. — Că bune principii, — asta mi-ar trebui. Măi — femeia-i ca morisca copiilor; până o țini cu mâna, să 'nverte frâsul, — cât o scapi din mână, ori îți sare 'n ochi, ori cade jos de pe mesă.

— Urra! strigă grupul ofițerilor dela mesă cea lungă — ca și când ar gloriifica cele țise — și săriind sus, unul pe scaune, altul pe mesă ciocniră păharele.

Toți dintr'o dușcă. Păharele se goliră; și cum se goliau păharele, așa se impleau capetele.

— Ei frate — continuă bărbatul Tincei, — datorim damelor mai mult respect și mai multă încredere. Căci, decă n'ar fi nimic sănt și dumnezeesc în dragostea unei femei, decă în tot minutul ar trebui să stai la pândă: atunci n'am mai puté să atribuim amorului proveniența din cer, și omului demnitatea

de om. Femeia are castitate, pudore, ambiție și credință; pe ea o a pus Dșeu de sentinelă tare în conservarea și cultivarea virtuților și a moralului; și ea e mai vitéză, și stă la postul seu cu multă sântenie decăt noi bărbații; — deci frate, mai mult respect, mai multă încredere față de dame.

— Ei, — respect încóce, respect incolo, — și 'n drepta și 'n stânga, tot respect; dar «grigea bună încungiuă primejdia rea.» Dragostea pré mare pentru libertate e soră dulce cu dragostea escesului. Apoi frate, femeia e femeie! și atâta!

— Urra! — strigară ofițerii la mesă cea lungă. Să trăiescă vinul, vinul și pelinul; să trăiescă Bachus — urra!

Și ciocniră păharele. Vinul să bea și se vërsă. Bachus într'adevăr trăia.

Ei nu auđiau ce vorbiau cei doi, ér celor doi nu le pásă ce fac cei beați.

— Măi — continuă bărbatul Tincei. Vięta e frumoasă și abundantă în tot ce póte face pe om mulțămit; noi enșine ni o facem urită — prin patimile și slăbiciunile noastre. Vięta are atâtea plăceri, atâtea farmec și atâtea poesie, câte se recer pentru de a trăi cu drag; dar noi ne cernim lumea și traiul, prin scăderile noastre. Te rog, — mai multă dragoste pentru lume, mai multă dragoste binelui, frumosului și virtuții, și mai multă încredere în femei.

— Poftim! érá cu predicile tale. — Ei, — idei, teorii, flécuri.

— Urra! să trăiescă secul frumos, să trăiescă damele, să trăiescă mândrele — strigară la mesă cea lungă, și se făcu un strigăt general cumplit, ca un strigăt de asalt.

Un ofițier tiner sări în vërful mesei. La mână avea o sticlă de vin de Champagne, și destupând dopul, strigă:

— Să trăiescă cea mai frumoasă: să trăiescă Linca!

Alt ofițier sări după el, și ținând sticla mai sus cu o palmă, lăsă dopul se sară, și strigă: să trăiescă Tinca.

Toți ofițerii se sculară în picior, ciocniră păharele, și se făcu un urra, un adevărat scandal.

Bărbatul Lincei deveni roș ca focul, și săriind de pe scaun, privi cătră ei cu ochii fulgerători; ér bărbatul Tincei ședeá incótit pe mesă, și privi 'naintea sa la un punct, ca și când ar sta așa inlemnit. Fața-i érá palidă, și la tēmple i băteau strașnic doue vēne mari și vēnete.

— Merg — merg — țise bărbatul Lincei turbat ca un tigr.

— Unde mergi? Stăi pe loc — țise al Tincei, și prindēndu-l de mână, îl ținū în loc.

— Lasă-me — mîrg, le scot o sabie din mînă, și-i strîpung pe toți ca pe gândaci.

— Stăi — ține tovarășul seu, și-l ținea de mînă.

La mîsa cea lungă eră un adevărat chiot de beție. Nu se mai înțelegeau doi cu doi.

— Copii — strigă unul, — vîduțați voi ânger, intrupat în formă de femeie ?

— Vîdut, — etă-l! strigă altul. Și scoțînd o posă frumôsă, o ținu sus, la privirea tuturor.

— Ei, — cumpărată dela fotograf, pe bani — țise unul cu ironie.

— Cumpărată dela fotograf, — pe bani; dar totuș e ea. E Tinca, e idealul meu — țise respectivul ce ținea fotografia la mînă, și o sărută.

Bărbatul Tinței se sculă dela mîsă, și apropiându-se de ei, țise cu voce tremurătoare de mînie.

— Domnilor, nu ve permit ca să mai amintiți numele acelor dame.

— Hahaha, hohoho — urra, se trăiescă rivalii — se auđi un strigăt general.

— Pretînd

— Pretinde — ascultă mîi, pretinde — țise unul din ofițieri, și luând cu mîna stîngă de pe mîsă o cogie de alună, o ținu între degete sus, și cu degetul mînei drepte i dădu o friscă. Aluna sări advocatului drept în față.

Și se făcu un hohot general.

— Numai o alună, dar me dore fôrte, țise bărbatul Tinței. Mîne ne vom face socotela.

Și se retrase.

Apoi își luară pălăriile amîndoi, și eșiră.

Eră spre sêră.

Dómna Tinca se gătiă de bal. — Tôtă odaia eră plină cu toileta ei.

Voiă să fie frumôsă; mai frumôsă ca oricînd. Nici ea nu-și putea da sêmă pentru ce, și ce scop are; dar voiă să fie frumôsă și cuceritoare.

Nu o interesă de fel — cum țicea ea — nici unul nici altul; dar va merge la bal, să șcie că va trece prin foc.

Ajunsesese la o stare pe care nici ea nu o precepea; ajunsese la un rol ce nu-i eră menit ei.

Tinca își iubiă bărbatul; îl iubiă peste măsură; dar eră o femeie sentimentală și ceva nervosă. I-ar fi fost dragă multă curtenire, mult frumos, puțin urît. I-ar fi fost dragă o vieță mai plină, mai iritățiosă, mai pestriță, și un bărbat mai sentimental. Apoi avea totă vanitatea unei femei frumöse, i-ar fi plăcut tîmăie multă, și i-ar fi fost drag a stăpîni peste un om care o adoră.

A-și iubi bărbatul nu a încetat nici odată, și pecat nu-i ingreună sufletul; dar prin sburdălniciile ce întreprinsese i devenise vieța mai viuă, mai pestriță și mai interesantă. Suspine ce credea că suspină un tînăr în taină, fantasarea lui nóptea la lună: i gîdăliă sentimentalitatea, și alergarea adoratorilor îi tîmăiă vanitatea plăcut.

Și nu șciea că calea e greșită. — O glumă — țicea ea, altă nimic. Dar va merge la bal, se șcie că are să trecă prin foc.

Deci se gătiă de bal.

Se gătiă cu sirguință demnă de un lucru mai bun. Își făcuse frisura, îmbrăcase haina de bal, și stătî naintea oglinzii.

Lumină de-a dreapta, lumină de a stînga, — la cap lumină, și la polă lumină.

Așteptă să sosescă Linca, și se pornescă amîndouă, mîndre și frumöse ca doue regine ce stăpînesc mult, și pornesc a mai cuceri.

Ei — dar în cartea ursitei eră scris ca ea să rămîna ceea ce o a făcut Dđeu să fie.

Cînd eră gata, și așteptă cu nerăbdare, la ușe se auđi un sunet, de care se spăriă. Pași mulți, vorbă multă și necunoscută.

Și se deschise ușa repede, ca și cînd cineva ar fi vrut să o arunce din țîțini.

Și pe ușe intrară patru bărbați, și aduceau pe sus trupul unui om. Mort sêu viu — nu se cunoșcea.

Și acela eră bărbatul ei.

Eră bărbatul, pe care-l iubiă ca sufletul, pe care nu șciea să-l fi supêrat în veci, și pe care nu-l vîduse suferînd în veci. Eră bărbatul care o iubiă, care îi făcea totă voia și totă țigna, care chiar și slăbiciunile și scăderile ei le află bune și frumöse.

Tinca țipă odată, și se aruncă pe el, ca nebună

Și se mîngi totă cu sînge. — Haina de bal se făcu totă o petă de sînge, mîmile și fața ei, tôte sîngioșe.

Tinca leșină, și căđu jos lîngă trupul bărbatului

Cînd se trezi, se află pe un fotel, lîngă patul lui; êr el, bărbatul, eră intins pe pat, cu fața 'n sus. — Eră palid ca mórtea și ochii îi erau cufundați și impainginiți, asemenea unui moribund.

(Înceierea va urmă.)

V. R. Buticescu.

Didonei.

In focul unui suflet plin de-amaruri,
Zdrobit de patimele veșnic crude
Și stors de erez, nădejde ori ilusii,
Vêrsat-ai cupa ta cu sfinte haruri.

Cât veți un meteor ce pică 'n haos,
Mi-ai dat o rază numai din zimbirea-ți,
Ce-mi brobodi durerea, sila vieței,
C'un nimb de năluciri.

De-atunci repaos
Eu nu mai am nici cât avui nainte.

De n'ai fi fost tu să-mi redai nădejdea,
Să-mi reațîți uitate simțiminte,
Aș fi zăcut într'una 'n amorțire.

Și mai pios ar fi fost pentru mine.

Greu jug e ađi amara mea tređire.

N. A. Bogdan.

In interesul lățirei științelor universale între popor.

Stiințele și cunoștințele generale folositoare genului omenesc au innaintat în desvoltamîntul lor gigantic mai vîrtos în secolul din presinte. Perfecționarea resp. apropierea micelor cunoștințe cîtră perfecționare o vedem acum la un grad imbucurător la tôte națiunile civilizate. — Au trecut acele timpuri nefericite, în cari micile națiuni erau espuse evenimentelor politico-naționale, adecă cînd erau aceste nisuite înainte de tôte a se luptă pentru esistența individuală nu atît cu puterea spirituală, ca cu cea corporală!

E drept, că încă în presente sunt multe de paralisat în privința existenței sigure ale unei națiuni; spiritul timpului înseamnă va nivelă încet cu încetul decât nu toate, — apoi cel puțin o parte însemnată a pedecilor civilizației moderne puse din partea altor popoare numai după pârîntă mai puternice.

Cunoștem foarte bine trecutul gîntei noastre române; un trecut destul de dureros, care a reținut pe străbunii noștri secolii întregi dela cultura și civilizația corespunzătoare acelor timpuri. Giurstarile înseamnă s'au schimbat acum ceva-ceva! Trăim în secolul luminării, trăim în epoca, care se pare a-și avea de motto: »Cunoșce-te pe tine însu-ți.« Dela această axiomă nu e eschis nici un individ, nici o națiune! Națiunea noastră încă a început a urmări acestei axiome cu pași gigantici și siguri, convingându-se, că numai prin cunoșcerea individuală va ajunge întreaga gîntă la acel grad al perfecționării, care e destinat inteligenței omenești dela divinitatea eternă însuși! Și apoi ce poate fi rezultatul continuării acestor virtuți? De sigur o progresare în toate ramurile civilizației și ale culturai moderne!

Între aceste ramuri folositoare genului omeneșc întreg, cuprînd, fără îndoială, un loc principal — științele naturale, cari ne învătă a cunoșce cursul universului, fenomenele, și aparițiunile naturale, cari ne amenință de multe-ori cu temere, eră une-ori ne insulfă speranțe. Aceste științe și-au aflat adoratorii sei la națiunea noastră numai târziu, și de și la început eră raritate a vedea câte un român ocupându-se serios cu studii naturale reale, totuș în presente avem dovedii neresturnabile, că limba și națiunea noastră e în stare a cultivă aceste științe fără multe greutăți, cari la început se păreau inevitabile. Terminii tehnici-științifici îi avem în presente — onore bărbaților noștri rezoluți — în toate ramurile științelor esacte, eră dintre ramurile speciale numai foarte puține sunt, cari au ramas națiunii noastre încă străine, ba am putea dice: de tot necunoscute.

În timpul mai nou vedem la națiuni străine, cum se interesază bărbații de litere și de științe pentru desvoltarea culturală a poporului propriu, nisuiindu-se a-și ajunge scopul lor pe diferite căli. Șcim și cel puțin ar trebui să șcim, că prin scrieri populare putem face accesibile poporului simplu ori-ce fel de cunoșcințe practice-științifice. Poporul nostru, de și se află între impregiurări destul de vitrege, fiind silit a munci ziua-noaptea spre a-și câștigă pâinea de toate zilele și apoi spre a încungiură execuțiunile așa de generale: totuș decât are de unde să-și culgă cunoșcințe folositoare vieții sale practice, cu plăcere va sacrifică mult-puțin, ca să ajungă în poziția: a cetii în dulcea sa limbă maternă un cuprîns interesant și util.

Bărbații învetați sînt în ori-ce cas chemați, ca să-și lumineze membrii națiunii lor în toate sferile cunoșcințelor omenești, și adevărat cu vorba și prin scriere, prin edarea de cărți scrise în limba și stilul poporului propriu. La noi — am putea dice — se implinește această sacră datorință foarte puțin! Causa aceasta nu este de a se căuta în lipsa de indiviși luminați, învetați, nici în nepăsarea și egoismul acestora, dar nu o putem căuta nici în necultura și neaccesibilitatea poporului nostru mult cercat. Alt unde zace buba incuibată, și aceasta o șcim cu toții!

Timpuri foarte grele! . . .

Înse furtunile și vijeliile au fost odinioară și mai grave pentru ai noștri; dară toate au trecut după dicala strămoșescă: »apa trece petrele rămân!« De aceea noi, de și trăim aici în patria străbună într-o atmosferă sațiată de miasme amenințătoare, totuș — acum ori niciodată — datori sîntem a ne îngriji

pentru prosperarea culturală a nămului nostru, și această faptă o vom putea esecută — prin lățirea cunoșcințelor universale între popor. Eră această lățire s'ar putea mai sigur realisa prin edarea micelor teme scrise într'un limbajiu popular, așa, ca să-l înțelgă toți »dela opincă pân' la vlădică.«

Concluziunea din cele de mai sus duse este, că prin lățirea cunoșcințelor utile între popor se va perfecțiuna acesta într'un mod admirabil; eră prin realizarea aceasta vom dovedi și mai eclatant, că Românul încă voieșce și poate să fie luminat!

Ocna de Fer, l. Bocșa mont. în maiu 1890.

G. Pocrean.

S o n e t.

— După Petrarca. —

Imi stă pe loc cugetarea și nici cum nu pot pîntrunde
De ce cugetele mele, ce se opresc tot la „tine“
Nu sînt încă oboseite? De ce oră nu mai vine
Care vieța o curmă și suspinul îl ascunde.

De ce nu-i sătulă limba și vocea ce ți și noapte
Rosteșce frumosu-ți nume? Er la ochii vrăjitori,
La fața de crini gingașă (ce să vezi apoi să mori!)
De ce me cuget într'una? și imi stărnesc blănde șopte

De ce picioarele mele pân' acum nu sînt slăbite
Și urmăresc pretutindeni urmele tale iubite,
Perdend cu nesocotință atăția pași înzădar?

Pentru ce e calimarul și hărtiile acele
Cari le am implut cu „tine“? De m'aș înșelă în ele
Arta nu poate fi vina ci e amorul barbar.

Ioan Bocanici.

Istoria districtelor românești în Bănatul timișan.

IX.

(Înceiere.)

Cu venirea Ungurilor la 980 se începe a se face lumină și în istoria rom. din Bănat. Actum prin-cipalele Timișanei avea reședința lui în Mureșana, unde avea o mănăstire cu filialele ei în giurul rului Mureș. De care episcopie dependea acestea mănăstiri și altele ca atari fondate pe pămîntul bănațan? De cine aparțineau românii ca creștini? Nu se poate presupune că acesta popor în starea și curentul dușmănos ce se începuse de loc dela venirea ungarilor în părțile acestea cu țarii bulgari și mai târziu cu turcii, au mai putut avea ore cari relațiuni eclesiastice cu biserica bulgară? ci cu totă probabilitatea românii din districtele române se folosiau de episcopul Aqusei, care mai târziu a luat predicatul seu de episcopatul Severinului cu locuința în Caransebeș; er România tot din acest episcopat a fondat eparchia Olteniei cu vechia nomenclatură a Severinului și mai corect numită a Aqusei.

Istoricii unguri încă recunosc, că în Bănat religia și credințioșii de ritul latin erau numai la aparință. Inocențiu III, în o scrisore către Emeric reg. Ungariei, se plînge, că în regatul lui numai una mănăstire catolică este, pe când acatholicii au nenumărate mănăstiri. Er Papa Grigorie IX, la 1234, scrie

arhiepiscopului dela Calocia, ca să cerce decă in Severin este episcop de ritul grecesc și decă este, pe acesta să-l recăștițe pentru bis. latină. Apoi tot in acest an acest pontifice se plânge cătră Bela IV, că românii din ținuturile Severinului atrag in sinul bisericeii lor și pe catolici; și nu ar fi de demnitate pentru un rege ca Bela, ca in regatul lui să locuiescă eretici. Dispune ca românilor să li se deie episcop catolic din nēmul lor, cari să oprăscă ca acestea să cadă in eres. La 1370, sub Ladislau reg. Ung., in Severin a și fost eppu Anthim, care la totă întemplantarea a trebuit să aibă predecesori și următori, dar acărora nume nu-l cunoscem.¹

Ladislau reg. Ung. la 1366 demândă comitetului distr. Crasovului, ca pe preoții români cu copii și muierile lor, — ori unde i va întâmpină, — să-i transporte in antea lui Benedict Himfi, ca pe niște agitatori, pentru că el nu suferă eretici pe pământul regatului seu?²

La 1500, pe timpul lui Vladislav II reg. Ung., episcopul rom. cat. a Cenadului, unnl cu numele Luca, a pretins dela nobilii districtelor decimelă ce-i competea ca lectical dela locuitorii Bănatului; acestia inse se invoară a-i solvi 4 denari de persoană, pentru că ei nu sânt datori, pe basa privilegiilor date de regii Ungariei, să plătescă eppi de ritul latin. Ei apară otarele țerei și ca atari sânt espuși la nenumărate pagubi și primejdii; — ei nobilii români nu cunosc acest fel de impositie episcopale. Vladislav ca să complaneze acesta cértă dintre nobilii districtelor și eppul Cenadului, a provocat pe eppul Dominic din Oradea-mare și pe Josa Somi comitele Timișorei să întrevină a complaná cauza. Și venind la fața locului eppul cu comitele și cu Ladislau Sasu și Ladislau Floca trimișii districtelor române, și consultându-se au decis, ca decimelă pretinsă să i se deie numai pe viață și la persona eppului Luca.

Regele Sigismund face donațiuni pe sēma unui Agathon, — probabil eppu in Vodiția, și lasă in diploma lui dicēnd: Fac atent pe toți interesanții, ca să nu conturbe pe preotul Agathon din mănăstirea Vodiția și Tismana. Apoi s'a constatat că Bistrița încă a fost proprietate eclesiastică,³ deci dispunem la cerere lor; considerând fidelitatea lor, le dăruim ca să fie pe vecie proprietatea lor cu toate otarele ei. Vama de tērg și a vadului încă să fie alui Agathon și a mănăstirei Vodiția și Tismana — tot alor să fie și venitele orașului Bistrița. Alor să fie venitele din comuni, din moși, dela pășunat și dela morile din Severin și Bistrița. In acestea proprietăți nimea să nu-i conturbe, ca să nu atragă mânia mea asupra lor. Dat in Vodiția la 1420 in 28 octobree.

Districtele române ca autonóme, cari-și dirigeau singure afacerile interne, nu se pôte să nu fi avēnd și organismul lor bisericesc. Óre titlul mitropolitului din București »al Ungrovlachiei și a Plaiurilor« nu este un titlu ce dă a se înțelege părțile plaiurilor bănățene? Plăiașii districtelor române să nu fi avēnd căpătēiul lor eclesiastic?

Vladislav II reg. Ung. la 1500 dispune cu totă autoritatea lui regală, a desmoșteni pe Mihai și pe Nicolae români nobili din Porcea, cari posedau averi considerabile in districtul Meediei, pentru că dēnșii se țin de religia ortodocsă. Quod comtempta Religione fidei Christiane damnabili sectae schismaticae Walachorum sive Rascianorum adhesisse dicuntur. Tot in modul acesta regina Isabela la 1547, pe Bogdan nobil din

Calva il desposesionază pentru că eră și se ținea de relig. ort. și nu voise a se face calvin.

Persecuțiunile religioare deveniră la ordinea țilei mai cu sēmă după ce la 1054 grecomanii din Constantinopol, sub respectul dogmatic, incepură a vērșă veninul dușmănos asupra tot ce a fost roman și venit dela Roma. Ideia și politica de a grecisă toate popórele din orient, deveni o calamitate superióră pentru nēmul românesc din acestea părți. Românía deveni absolut ocupată de crucea grecescă, unde, precum e constatat, s'a esericiat un proselitism periculos pentru nēm și biserică; pentru că acest dușman puse mâna absolutmente pe averile bisericeșii și pe ęnsași biserica română, cu care putere spirituală și națională incepuseră să domineze și să greciseze și pe cele mai probate inimi române. Un Mihai Cogălniceanu a trebuit să se nască și să vină, ca să frângă cu desevēșire dușmanului incuibat in inima bisericeii și a națiunei române, colții de viperă ce mistuía la rădęcina vitalității ei.

Acelea ce s'a petrecut in bis. ort. din Bănat dela 1655, după părerea mea nu mai aparțin istoriei româneșci. Arseniu Cernoviț ca un herostrate au venit cu ordele sale, au ocupat, au cutropit și au stins și ultima rază de viață din biserica română. Acest mitropolit, cu diploma sa Leopoldină, s'a așeșat pe tronul seu pe vechia mitropolie a Iliricului, — românescă de obēșie, — și aflānd in Bănatul timișan o biserică ortodocsă in deplina decadentă, fără nici o disciplină și cu o limbă liturgică slavolită; numai decăt la imposesionarea lui pe pământul românesc (Vlasca Zemlea) a inceput fără nici o resistință a pune mâna pe averile și mănăstirile românilor, a frecventă un comerț cu oficiile parochiali, a terorisă și persecută ori ce mișcare românescă de a se inființă biserică românescă. Intre acestea calamități grele pentru poporul român din Bănat unirea cu Roma a devenit o ideeă de salvare eminentă, cu atât mai mult că se stinsese și ultima rază de obēșie propriă. Acestea mișcări de revoltă au fost intimpinate cu resistință dușmănosă, ba putem dice, că primii apostoli a libertății naționale au fost torturați pân' la martirat din partea satrapilor sērbeșci. Prin acesta revoltă și alipire de Roma, s'a renăscut și salvat nēmul rom. din Bănat, pentru că numai in modul acesta estraordinar s'a putut pune in nimicire slavismul și rumpe cu desevēșire cu molipsala orientală; numai astfel și cu acesta revoltă a se inființă episcopate române de ambe confesiunile, cari să pună ęr mâna pe propriul seu nēm și pe propriul seu viitor. Da-rear Dđeu ca acestea eparchii să nu se in-dușmănescă pe sine acolo — unde ambele au aceeași misiune: cultura poporului românesc.

Lugoș 23 iunie, 1890.

V. Grozescu.

Din amintirile unui actor.

Acum vr'o treideci de ani ne-am dus cu trupa la un oraș de munte să jucăm pentru vēră. Nu eră încă drum de fer; ne-am urcat in căteva harabale și am călătorit doue țile și doue nopti. Când dedeam de vr'un deal, ne scoboriam din căruți și luam și costumele in spate.

Ajungēnd in orașul de munte și fiind lipsiți de parale, ne făcurăm culcușuri in giurul șandralamei unde trebuia să dăm represintații; acrițele furē despărțite de bărbați prin niște țole și saci imprumutați dela un cărciumar.

¹ Stoicovici Hist. Bis. pag. 4.

² Irichek Geschikte der Bulg. 327 pag.

³ A episcopiei Aquisa inființată de Iustinian, care precum șcim a făcut donațiuni considerabile. Lasēu Ist. Bis.

COPILA ȘI FLORILE.

Incepurăm cu comediile și ne dădeam silință să mai scăpăm de mâncările reci ca brânză, salam și altele; inse truda ne fu de géba; nu venia nimeni la teatru. Am propus odată friserului și unui cismar din localitate care ne cârpiše ghetele să poftescă gratis și au refusat. Altă dată a trebuit să jucăm în fața a cinci spectatori între cari se află și soția prefectului. La mai mult s'a rădicat în acea séră costul pre-troleului ars decăt incasările.

Și ce strîmbături mai făceam pe scenă! Eram prăpădiți de fôme.

A doua și directorul ne șise:

— Băeți, nu merge cu comediile, s'o dăm pe drame.

O dădurăm pe drame.

Incepurăm cu acelea pe care le șcieam intru câtva pe dinafară.

Tréba tot nu mergea.

— Șcii ce, ne șise într'o și un muștereu al nostru care eră mai statornic, jucați »Mortii Inviați« că o să aveți succes.

»Mortii Inviați« eră o dramă localisată din spanioleşce pe la anul 1850 și publicată în broșuri. Muștereu ne imprumută și cartea.

Ne împărțirăm rolurile.

Inse chiar luând fiecare câte doué roluri cum am și făcut, tot n'ajungeau ómeni; mai trebuiau încă doi.

— Ce-i de făcut? ne întrebă directorul.

Mie-mi veni atunci în gând că friserul și cismarul cari doriau din inimă să câștigăm ceva parale ca să le plătim datorile, au să voescă și au să pótă implini doué din rolurile cele mai ușóre. Erău doué roluri de ucigași unde nu eră mai nimic de vorbit.

Directorul le făcu propunere în privința asta, întrebându-i că ce plată cer.

— Nimic alt nu cerem respunseră dênșii, decăt să ne plătiți datorile.

Ne apucarăm de repetiții.

Cismarul care ținea rolul primului omoritor, nu putea să stea pe scenă în locul ce i se s'arătase, — cu tótă bunăvoința ce avea pentru acésta.

Cum se începea scena, se trăgea nițel și ajungea lângă suflor, ér când voiă să se tragă îndêrêt, apucă în altă parte, așa că se strică tot rostul.

Odată, de doué ori, de trei ori; pe urmă directorul se necăji.

— Ascultă! nenișorule, îi șise, vrei să joci ori nu vrei?

— Pécatele mele, cum să nu vréu, respunse cismarul, că am mare trebuința de parale.

— Atunci uite, îți bat o țintă aici în scânduri și să șcii că n'ai să te miști din locul acesta până nu me voi sculă eu dela mésză ca să-ți díc: »Pentru Dđeu, ce faci acolo?« Atunci ai să scoți cuțitul și ai să me lovești. Ai înțeles?

— Acum am înțeles.

Veni điua reprezentăției.

Aveam vr'o 50 de spectatori aduși de tinêrul care ne imprumutase piesa.

Cismarul intră pe scenă, cu o barbă fôrte mare de pěr de țap; el părea fôrte incurcat; se plécă, se uită pe jos, ér se rădică, ér se plecă, ca și cum ar fi perdut ceva.

D'odată, directorul care jucă rolul principal se sculă dela mésză și-i făcu o întrebare din piesă:

»Pentru Dđeu! ce faci acolo?«

— Ce să fac, respunse cismarul, ia caut blăștēmata aia de țintă și n'o vêd; unde dracu o să stau eu acum?

Cea mai mare parte din public, cunoscênd piesa din citire, se produse un rís nemai pomenit în sală.

Acei cari luaseră bilete din hatâr și nu le plățiseră încă, se bucurară de o așa întâmplare și se duseră pe-acasă, scăpând de nevoia de a-și mai golí buzunările.

Directorul și noi ceialalți erăm consternați. Eră cât pe aci să batem pe cismar între culise. L'am lăsat cu deseversire păgubaș de cârpitura ghetelor.

Friserul ne-a dat a doua și în judecată.

Cu câteva đile mai înainte de termenul procesului, pe o nópte întunecósă, am spêlat putina pe jos din orașul de munte.

A. I.

Igiena familiilor.

Pur sang.

Décă este adevêrat că în ultimul resbel ruso-româno-turc țarul s'a interesat mai mult de numărul cailor căduți decăt de al ómenilor morți în bătăe, apoi nu mai puțin adevêrat este că și în timp de pace o sumă mare de amatori de animale se preocupă mai mult de ameliorarea rasei acelor animale decăt a némului lor, și acésta se obsêrvă mai mult în clasele cele mai innalte ale societății omenești.

În adevêr, dintre clasele nôtstre sociale țerani, veritabila talpă a țerii, sânt cei mai circumspecți în privința viței, a némului, când e vorba de a se contractă căsătorii. Câte »inimi rupte« nu vor fi la țeră din cauza că părinții circumspecți nu consimțesc a-și da fata după un pré »țanțos« séu »ștregar«, ci caută un om de ném bun, sănêtos, muncitor, de omanie etc., și cu care de regulă se pôte așteptá la o căsătorie fericită, din care să resulte apoi și urmași zdraveni și de trebă.

Cu cât mergem mai în sus pe treptele societății, cu atâta mai puțin vedem că se iau în considerare aceste vederi sanitare, venind a prevalá alte considerente ca bogăție, titluri de nobleță, familie mare creșcere destinsă și că ar fi contractantele căsătoriei molipsit de bóle secrete, scrofule, imbecil etc. puțin împórtă pe vênătorii de aur și mândrie.

Recunosc că e greu a șci pe cei molipsiți de susđisele bóle, de órece ei caută să le ascundă cât de bine, ér doctorii au jurat de a ținê în ascuns secretele profesionale, și astfel chiar și de ar esistá dorința de a se ferí de candidații de insurătóre lipsiți de calitatea »pur sang«, totuș ne-am isbi de greutăți enorme în privința descoperirii acestui defect. Nici nu șciú decă igiena pôte ajunge vr'o dată acolo de a creá legi în acésta privință, de a impune celor ce se destină de a deveni părințe a să supune visiței medicale nainte de a face acest pas momentuos pentru vitalitatea generațiunilor viitóre.

Ceea ce-mi este scopul cu aceste rënduri, este de a indemnă ca în limitele posibilității să se dea mai multă atențiune sănétății corporale și morale a căsătorinđilor. Ceea ce poporul nostru face din instinctul vitalității lui, clasele mai innalte să facă pe basa povețelor igienice. E frumoasă avuția, rangurile, nobilimea, calități adese câștigate pe basa unei vieți laborioșe și înțelepte, plină de vitalitate, dar când aceste se dau împreună cu un corp ruinat, plin de infecțiá resultantă din pécatele căsătorinđului séu a părinților lui, atunci mai bine e de a se lipsi de ele, decăt de a perpetuá aceste pécate prin procrearea de urmași de aceea la cari mereu se obsêrvă timbrul acelor pécate contra bunei stări corporale.

Igienistul căsătoriei Debay scrie: »O impregiurare cu totul nescusabilă este că omul, care se si-

leşce atâta ca să îmbunătăţescă rasa animalelor sale domestice şi să îmbunătăţescă rōdele ogorului seu, se arată aşă de indiferent intru întrebunţarea mijloacelor bune pentru perfecţionarea speţei sale! — Un punct esenţial, şi asupra căruia se trece cu prę multă uşurinţã, este starea patologicã sęu bolnãvicioasă in care se pot aflã contractanţii; mai toţi aceia cari însorã pe cineva nu cautã decãt la avere, şi nu ţin de loc sęma de viciurile de conformaţiune sęu de infirmitãţile mai mult sęu mai puţin grave cari ar trebui să impedece absolut unirea. — Ar trebui să se alegã numai omeni sãnętoşi la fisic şi la moral. Ar fi de dorit ca nişte legi înţelepte să se opunã la cãsãtoria fiinţelor infirme, reu făcute, sęu cari pōrtã in sinul lor germeii unei grave boli hereditare; cãci ele nasc numai nişte copii cari, la rëndul lor, vor perpetuã o rasã degeneratã.

Intr'un articol anterior am arãtat cum femeia pōte face ca un popor să devinã mare sęu să se stingã; aici e vorba de vigōre, de tãria generaţiunilor, şi ori care individ cugetãtor şi precaut pōte contribui mult puţin la ajungerea acestui scop, de aceea incheiu cu cunoscutul vers:

»Mãriţi, mãriţi nẽmul românesc!»

Dr. G. Crãinicean.

Bãile.

Cea dinteu grije a sãnętãtei este curãţenia, şi ori cine va fi luat in bãgare de sęmã, cum se simte, cãnd corpul i-e curat, cãnd casa, curtea, oraşul in care se aflã, sũnt intr'o deplinã curãţenie.

Invętaţii firei, au gãsit cã pielea, jōcã un rol fōrte insemnat in curãţirea sãngelui şi are o lucrare chiar mai mare decãt acea care se face prin plãmâni, rinichi etc. Depãrtarea materiilor cari au devenit vãtãmãtoare in sãnge, se face prin gãurelele dupã piele numite pori. Se înţelege de aici cã decã aceste deschideri sũnt astupate de praf, sęu ori-ce murdãrie (murdãria chiar care a eşit prin pori şi care s'a oprit pe pele) fãrã a se depãrtã, urmẽzã de aici, cã materiile stricãcioase remãn tot in sãnge, de unde diferite bōle.

La cei vechi, curãţenia corpului, erã scrisã in legile lor, aşã cã devenise pentru dęnşii o trebuinţã de tōte zilele, intocmai ca mãncarea. Fiecare simţia nevoia bãiei ca o inchinãciune, astfel cã inaintea prãnzului făceau o baie şi in urmã se ungeau cu mirosuri frumoase. Omenii din ţinutul Asiei sfîntesc şi astãzi acest obicei. La Turci, coranul îi indãtoreşce pe fiecare di, ca inaintea rîngãciunei să facã o baie, ei au credinţã cã spëlãndu-şi corpul îşi curãţã şi sufletul.

Citim cã unii din strãmoşii noştri: Românii, aveau bãi obşteşti, fōrte numeroase, aşã cã chiar cei mai sãraci puteau să facã bãi, fiind fōrte ieftene (2 bani cum ar fi ađi), Grecii urmãtorii ai Pelasgilor aveau şi ei fōrte multe bãi, curate şi pe preţuri mici.

Astãzi oraşele mari, au in fiinţã case mari de bãi, cu reul mare cã sũnt scumpe.

Decã ne-am pętrunde bine, cãt de mare folos sũnt bãile pentru vieţã şi sãnętatea nōstrã, ne-am sîrgui sã avem la indemãnã, in fiecare oraş şi sat, bãi ieftene şi curate. Lumea nōstrã mare, cheltueşce mulţi bani la bãile din strãinãţã, şi ne gãndim cã aceste cheltueli nu sũnt tocmai de un mare folos, cãci:

Doze luni de bãi şi de ce de necurãţenie nu aduce mai nici un folos. Şi din potrivã decã ar face numai bãi simple la fiecare doue şi trei zile, s'ar uşurã mult de unele bōle ale sãngelui, şi ar da corpului seu o vieţã nouã şi ar simţi o sãnętate deseversită.

In ingrigirea sãnętãtei, bãile avẽnd o mare chemare, ne luãm voia, de a aşterne cãteva cuvinte.

Bãile dupã lucrarea lor asupra firei nōstre, care atẽrnã de o parte prin gradul lor de cãldurã, er pe de alta de materiile cu care se aflã in amestec, se impart:

In bai simple fãrã sęu cu amestec de materie;

In bãi compuse ori mai bine, bãi medicamentōse.

Nu voi vorbi decãt numai de bãile simple. Din

punctul de vedere al cãldurei, se deosibesc in bãi reci,

recişore, cãldicele şi calde.

1, Bãile reci, au gradul de cãldurã intre 1—15 dupã gradatorul cu 100. Nu se întrebunţezã decãt fōrte rar, astfel de bãi, mai de obicei stropituri, şi acestea in impregiurãri de bōle de creeri, de mędುವã, de nesimţirea ori nemişcarea unei pãrţi a corpului. Bętrãnii şi copii nu pot face o baie de apã care ar avea gradul arãtat mai sus, cãci la dęnşii e primejdios.

2, Bãile recişore, cu 15—25 grade se obiceinesc vęra in apele curgętoare, in riuri, in mãri, isvōre. Aceste bãi sũnt cum se dice tonice, intãritōre. Tinerii şi copilele, simt mare folos din bãile recişore. Bãile de mare ne mãrturisesc unii medici cã-s bune pentru slãbiciunea scrofulosã, şi acest folos îl aduc prin sãrurile ce marea le are intr'ęnsã solvite, precum şi prin aburi sãraţi ce se gãsesc in aerul dupã marginele mãrei.

Trebuie să ţinem in socotelã, cã folosul bãilor ręcōroşe, se simte pe la sfęrsitul verei şi la inceputul tōmnei, cãnd se face in aer liber, in casã inse, sũnt bune totdeuna.

3, Bãile cãldicele, cu 25—35 grade, sũnt acele care se întrebunţez ca mijloc de curãţenia corpului, ele au lucrare liniştitoare şi puterea de a solvi şi depãrtã dupã piele necurãţeniile. Imoie pielea care se imbibezã de o cãtãtime insemnatã de apã (intr'o orã un litru şi jumętate.) Domoleşce intãrilele sistemului nervos şi inlesneşce o mulţãmire uşurãtoare.

Aduc mult folos omenilor supęrciōşi şi cu inchipuiri largi in mintea lor, acelor cari au fiere in sãnge (biloşi), femeilor, şi acelor cu bōle de stomac seu cu bōle de piele precum şi bętrãnilor. Se şcie cã la bętrãneţe ţesãturile se intãresc şi zemurile corpului se impuţinez, şi bãile calde mulãnd ţesãturile, intãrdieţã intãrile lor.

4, Bãile calde. trec peste 25 grade şi ele aduc o grãmãdire de sãnge la piele şi o slãbiciune in tot corpul. Sũnt de întrebunţat cãnd s'a ascuns o bōlã de piele. Sã nu ne folosim decãt fōrte rar şi sub indemnul unui medic.

5, Bãile de abur, lucrez prin cãldura unitã cu apa şi se suferă de mai multã uşurinţã decãt bãile calde. Cãldura trece peste 50 grade, sũnt fōrte folositōre pentru ręceli, reumatisme, şi pentru bōle de piele.

6, Bãile ruseşci. In Rusia se obiceinesc ca in sala unde se face baia să se gãsescã un cazan de tuciu plin cu pietre roşite in foc. Se tōrnã apã peste pietre şi aburii se innalţã in salã. Obiceiul acesta s'a imprãşciat şi prin oraşele mari ale Europei cu orecare schimbare. Dupã baie se frecã cu ciorapul şi in urmã se face o duşe rece.

7, Bãile turceşci. In salã se aflã o męsã pe care şade cineva pentru a suferi frecãturile bãiaşului. Prin ziduri sũnt ţevi prin cari vin aburii. E neapęrat trebuincios ca in facerea bãilor să ne amintim:

1, Sã nu intrãm asudaţi in baie mai ales cãnd e rece.

2, De-odatã să ne vîrim.

3, Baia să nu o facem tocmai pe nemãncate, e un reu a se crede acęsta, ci totdeuna să luãm ceva şi in urmã, o orã dupã baie, să mãncãm.

4, Razele sōrelui să nu ne batã.

5, Sã ne ştergem bine dupã baie şi in urmã să facem o preumblare.

Dela băile Slanic (T. Ocna.)

Dintr'o cauză, al cărui drept mi-l rezerv, nu v'am scris pân' acuma nimic despre păcătoștile de aci, mai ales că nu doriām cătuși de puțin ca să fiu tacsat de calomniator; îmi pare inse bine, că persōna care se ascunde sub pseudonimul * »Buf« a luat inițiativa ca să vorbescă cel intēi de reul acesta cancrenisat, care ar trebui tăiat dela rădēcină pentru a nu se mai comite asemenea acte pe viitor, de ore-ce e de plāns ca intr'un stat independinte ca al nostru, să se comită asemenea arbitrarității! și mai avem mutră să ne plāngem că românii mai toți se duc a-și căutā sănētatea și a petrece la băile din străinētate, unde, — după cum afirmă cei mai mulți, — trāești de o mie de ori mai bine ca aci și cu o cheltuēlă care se resumēzā la o cifră cât se pōte de simplificatā; pe cānd la noi, sūnt niște prețuri exorbitante, ēr in schimb nu ți se dā nimic.

Sūnt sigur că mulți vor afirmā, că aci la Slanic sūnt niște poziții pitorești care intrec in frumuseți ori ce inchipuire: Munți grandioși, păduri admirabile de brați! ape minerale destule! . . . și peisage care farmecā privirea, câte poftesci! Bun; nu contradic nimic; dar cu atāt e destul? Cred că nu; mai ales că dēcā nu me 'nșel, nu se saturā nimenea privind la bogățiile naturii care te lasā cu apa la gurā și cu stomachul gol; trebue ca cineva pe lângā poesie să se mai gāndescā și la prosā, căci la dreptul vorbind poesie in timpul de față nu pré ține de cald. Mulți de sigur me vor taxā de prosaic, dar . . . să lāsām la o parte chestiunile acestea de nici-o importanță și să vedem de altceva mai principal:

Am spus dēcā nu me 'nșel că la băile din străinētate se petrece cu mult mai bine ca aci și se cheltuește mai puțin. Ei bine pentru ce nu s'ar duce toți acolo cānd viēta e așā de ieftinā și tariful trenurilor așā de scăđut? dar unde mai pui voiagiul ce-l faci, contactul cu lumea cea mai bunā, de ore-ce democrația e mai la tōte băile de acolo, acuratețea serviciului care la noi lipsește cu deseversire și prețul māncării care e atāt de scăđut, pe cānd la noi . . . A! la noi o ajuns scandal! Auđi dle monopol la māncare! . . . Cine a mai vēđut! Nu erau destule monopolurile ce le avem pe capul nostru, acum să ni se mai facā monopol și māncare; ei bine asta e culmea! pe onōrea mea! de mi-ar fi spus-o cineva, đeu! că i-ași fi rīs in nas, dar acum n'am ce đice de ore-ce o vēd cu proprii mei ochi; nu invinovățesc pe nimini alt-cineva de faptele aceste nedemne, dēcāt pe onor. epitropie; dēnsa e principalul causei, căci a dat afarā pe toți ceialalți birtași, bācani, cārciumari etc. pentru cuvēntul că nici unul nu a concurat mai mult peste cei 14,000 de franci oferiti de domnul Ivanciu și Naipis, asupra cārorā a remas cele doue restauranturi, casina, o șandrama de cārciumā, o dārăpānăturā de bācānie și alte câteva localuri aprōpe neinsemnate.

De un lucru se mirā mulți cu drept cuvēnt: Sutele de persōne care-și lasā averile lor epitropiei sfântului Spiridon, o fac acesta pentru a împiedicā pe cāțiva ōmeni să mānānce o miserabilā de pāne acolo, sēu lasā acești bani in folosul sārăcilor? Sā-mi dați voe să cred, că toți fără escepție au fost dispuși

* Acest nume a fost pus sub o dare de sēmā in »Adevērul« din sēptēmāna trecutā și care biciuā grozav epitropia.

pentru cei din urmā; ei dar atunci onor. epitropie de ce nu cautā a fi la înālțimea misiunei ei, și pentru ce nu face niște prețuri mai moderate localurilor din bāi, ca să pōtā și antreprenorii la rēndul lor să mulțumescā publicul, care ar veni atunci fōrte mult, dāndu-le lucruri bune și ieftine. E șciut de toți că ieftinātatea atrage, așā că dēcā ai vinde ocua de pere cu un franc, nu șciu dēcā tōtā điuā ai să vinđi 2 oca; pe cātā vreme dēcā le vei da cu patru-đeci de bani, nu-ți mai remāne nimic. Tot astfel e și cu băile: cu 3 și 50 bani o bae de Hidroterapie au să fie numai 130 de ēnși, care vor face bae; scăđēnd inse prețul cu jumētate, o să facā 600; deci mi-separe că e un cāștig mai mare la 600, dēcāt la 130 și unde mai pui că toți vor remāne mulțumiți și epitropia in loc să piērdā, ar cāștigā mai mult, și unde mai pui reputāția care și-ar face-o? dar, ai ōre cu cine să te înțelegi? Se gāsește ōre intre domnii epitropi un om de acțiune care să reformeze cu totul băile acestea luānd inițiativa de a scăđē cātva puțin mai mult prețurile? căci cu acestea de acum, care li se par dnealor că sūnt mai mult dēcāt modeste, va ajunge la rezultatul că peste trei ani, maximum. nu va mai veni dēcāt un personal fōrte restrīns și acestia bine înțeles că vor fi din aceia care n'au mai venit, căci pe ceialalți nu-i mai prinđi dta nici cu proșcia; toți se vor duce in străinētate, ēr la băile din țēra nōstrā vor petrece cu liniște pāianjenii, care nu vor fi turburați de nimini in hoteluri, unde n'au să plătēscā nici-o chirie; ēr antreprenorii se vor duce să prinđā pești.

Sā revenim din nou asupra monopolului.

Ei bine dēcā cineva are să plătēscā o chirie de 14,000 franci numai pentru doue luni intr'o vērā, cāt trebue să vēndā acolo pentru a-și scōte chiria, pātenta, licența, cheltuēla cu un personal de 50 de ōmeni, plus marfa ce o va pune in vēndare și la urmā să-i mai remāe și lui pentru muncā și banii dați? Deci dēcā prețurile sūnt scumpe, nu e dēcāt vina epitropiei care se vede că ține mult la proverbul: »bani albi pentru đile negre« . . . dar pentru că nu eu îmi pretind de a fi moralisatorul epitropiei, me resumez aci, căci de . . . nu e bine să te iei cu cei mari, căci nu se șcie ce se pōte intēmplā; am inse firma convingere, că prin aceste câteva rēnduri epitropia nu se va simți cātus de puțin atinsā in amorul ei propriu și termin cu partea acēsta de ore-ce mi-e frică să nu cad in recidivā.

*

Joi sērā a fost al treilea bal. Printre persōnele care erau față la acest bal am deosebit pe dra Cernat, dra Gorovei, drele Sioreanu, drele Adela și Marian, blonde cu ochi negri; dra Dimitrescu idem, dra Țēranu; M-me Budișteanu, M-me Giani, M-me Leca, mme colonel Bengescu, mme Stroici, mme Chehaia, mme Vioreanu, M-me Miciera, M-me Chesim, M-me Țēranu, M-me Vasiliu, M-me colonel Leon, M-me Ciurcu dra Copșa, M-me Dobriceanu, M-me Zerman, M-me dr. Dimitriade, M-me Anastasiu, M-me Ionescu, M-me Portiu, dra Lupașcu, M-me Ciurea, M-me dr. Chesim etc. etc., printre domni am deosebit pe dl Bengescu, dl cāpitan Negură, dl Budișteanu, dl Capitānescu, domnul Mauer Petrescu, dl Țēranu, dl Ciurera, dl Voleanu, dl Tamoviceanu, dl Macarescu, dl Calmuschi, dl Licu, dnii frați Basi, dl Volenti, dl Miciera, dl Mārunțeanu, dl Vasiliu, dl Stānculescu, dl dr. Dimitriade etc. etc.

La finele cadrilului s'a format și un mic cotilion care a tost . . . Hm! nici pré pré nici fōrte fōrte: a avut inse un singur merit: erā original in felul seu, lucru ce-l aproprie mult mult de americani. In fine tot am fost mai mulțumiți ca la cel de joia trecutā.

mai ales că șeful orchestrei a făcut o ărecare imbunătățire în personalul muzicii, înlocuind pe câțiva mediocri cu alții mai competenți și căutând bucăți mai de d-zeu, ceea ce a făcut ca să-l aplaude publicul marți seara.

În speranța că epitropia va căuta să ia act de plângerile dese ce se fac, îmbunătățind pe cât va putea mai mult sorta acestor băi, ve dăc la revedere promițându-ve a ve ține în curent de tot ce se va mai petrece.

Măr. Gri.

B o n b ó n e.

Un domn arată portretul bărbatului unei tinere.

— Veți ce bine sémână.

— Da, foarte bine, dăse juna femeia. Dar îi lipesc córnela ce-i le pui dta acuma.

*

— Imi dați voe dle bancher ca să ve incredințez un secret ?

— De ce nu ? poftim.

— Un secret foarte mare ; am necesitate de vr'o 500 franci.

— Poți fi sigur că sânt foarte tăcut, n'am audīt nimic !

*

La un pictor.

Portretul dómnei e sfêrșit. A poftit pe o prietenă să-l vedă.

— Nu ț se pare, îi dăce ea, că aici pe pânză sânt gróznice de uritã ?

— Natural . . .

*

— Êtã a patra órã de când tot vii la mine în tutingerie, dăcea o tutingeriță tineră unui student, și nu-mi vorbești nici odatã de banii ce-mi datorești ! . .

— O ! Dómna . . . Când te ved uit totul !

Copila și florile.

— Veți ilustraținea din nr. acesta. —

În grădina cu flori se preumblă frumoșa copilă și cum se preumblă, își rupe doue garofițe. Le ia în mână, le privește și gândul ei sbórã departe, până la el, căci sânt florile lui favorite.

I. L.

Literatură și arte.

Șciri literare și artistice. Dl L. Carravillan directorul proprietar al dăiarului »Universul« din București, a dăruiit Societății presei de acolo 500 lei oferind totodată gratuit tóte tipăriturile, de care societatea va avé trebuință.

Tablele cereate descoperite în Transilvania. Acesta e titlul unui volum al dlui George Popa, absolvent al șcôlei normale superióre din București, licențiat în științele istorico-filologice, publicat de curând la București, cu trei stampe și 10 gravuri intercalate în text. Epigrafiã a dat, în timpul nostru, rezultate din cele mai satisfăcătore. Ea este foarte importantă pentru istoricul archeolog când voește să-și dea samã despre o epocã istoricã asupra căreia i lipsesc cu totul datele literare. O atare e epoca imperiului roman sub Traian. Tablele cereate descoperite în Ardeal revêrsã luminã tocmai asupra acestei epoce. Autorul le studiezã cu multã pëtrundere, fă-

cându-le istoricul, descrierea, paleografia, cuprinsul juridic și însemnătatea lor etnograficã și filologicã. Studiul e dedicat dlui A. I. Odobescu.

Bustul lui Eminescu. Bustul lui Eminescu, scrie »Românul« este terminat și a fost trimis la Paris, dlui Louis Martin care-l va turnã în bronz. Bustul va fi la 25 august la Botoșani și inaugurarea i se va face la 6 septembrie cu ocazia congresului studenților universitari.

Premii pentru arhitecți. În scopul edificării unui palat monumental pentru casa deputaților și a unui alt palat pentru senat în București, guvernul român a scris concurs pentru un premiu de 15,000, unul de 7000 și unul de 3000 franci, care se vor acordã celor mai bune planuri de construcție pentru acele clădiri. La această concurență se invitã arhitecții de ori-ce naționalitate. Terminul pentru înaintarea planurilor e 15 novembre a. c. Condițiunile mai deaprópe se vor împãrtăși celor interesați prin secretariatul consiliului ministerial român din București, sêu prin legațiunile române în Berlin, Atena, Constantinopol, Londra, Paris, Petersburg, Roma, Viena și Bruxela.

Cărți pentru tinerime. În editura librăriei N. I. Ciurcu în Brașov au apărut de curând : »Abecedar« sêu întêia carte de cetire și scriere pentru învêțarea limbei maghiare în șcôlele poporale române, întocmit pe baza planului ministerial de învêțământ, de Francisc Koós inspector școlar și cons. reg. și Ioan Dariu învêțator la șcôlele centrale române din Brașov. Prețul 20 cr. — »Carte de felicitări« la felurite ocașuni, întocmitã mai ales pentru tinerimea școlară, de Un prietin al copiilor. Prețul 15 cr.

O bibliie slavonescã. Cetim în »Românul« : Aflãm că în urma stăruințelor dlui T. Djuvara, agentul diplomatic al țerei în Bulgaria, guvernul princiar a avut amabilitatea să împrumute Academiei Române, pentru studiu, o bibliie slavonescã tipăritã la 1492, în Transilvania, la Alba-Iulia, și care aparține mănăstirei St. Ion din Rumelia Orientalã. Dl Djuvara a adus din Sofia această vechie carte și a depus-o la Academie, unde se va fotografia mai multe pagine dintr'ênsa

Diare noue. Asimilarea e titlul unui dăiar redactat de câțiva tineri români și israeliți la București. — *L' Eco di Rumania*, dăiar italian, a apărut la Brăila, sub direcția dlui N. Pierre.

Teatru și musicã.

Șciri teatrale și musicale. Violinistul Sava Padurean, care a luat premiul întêiu la espoziția din Paris și care de atunci a delectat publicul bucureșcean, va plecã cu trupa sa în străinătate, să dea mai multe concerte. — *Trupa Fani Vladicescu și Anestiu* jócã la Galați cu succes destul de bun. — *Trupa Hagiescu* e bine primitã la Giurgiu.

Societatea pentru fond de teatru român. Pentru adunarea generalã din Orșova se fac mari pregătiri de comitetul arangiator din partea locului și se sperêzã că succesul nici de asta-datã nu va lipsi. Președintele dl Iosif Hosszu și vicepreședintele Iosif Vulcan neputând luã parte la această adunare, ea va fi condusã de dl Vincențiu Babeș membru al comitetului central.

Teatrul Național din București. Repetițiile vor începe a se face la 15/27 august, când toți artiștii se vor rentorce în capitalã. Ministerul instrucțiunei publice a dispus a se acordã un credit de lei 35,000, sumã cu care să se facã reparațiunile cele mai strict necesare la localul și dependințele Teatrului Național.

Aceste reparațiuni, scrie »Românul«, sînt apröpe terminate.

Corul miltropolitan din Iași a plecat din Sibiu la Lugoș, de unde va merge la Caransebeș și Mehadia. Despre producțiunile sale scrie dl G. Dima in »Telegraful Român« aceste: 1, Vocile nu stau in nici o proporțiune una cu alta. Bărbații cu voci tari sînt in majoritate față cu copiii, cari dispun numai de voci slabe. Fiind tot ce s'a cîntat scris pentru sopran inalt 6r nu pentru voci de copii, sopraniștii trebuiau să cînte tot in registrul vocii din cap. Pe cît sună o astfel de voce in acest registru de dulce pe atît este ea și debilă. Astfel trebuie dar intocmit corul: mai mulți copii și mai puțini bărbați! Din cauza neproporțiunii acesteia tot ce se cîntă in m. f. ff sună colțuros și neegal, și numai p. și cu deosebire pp. satisfăceau pe deplin. In celelalte grade dinamice ascultătorul simția milă de copii, a căror voci se luptau zadarnic contra valurilor cutropitoare ale vocilor bărbătești. 2, Mișcarea timpilor a fost, mai cu sémă in partea I a concertului prim, prę trăgănată, ceea ce slăbește mult efectul, și de regulă este in detrimentul piesei esecutate. Mult a stricat această trăgănare și la »Deșteptă-te Române.« 3. Corul dispune de doi basisti foarte profunzi. Astfel de voci sînt intr'un cor neprețuite, și fac un efect uimitor intrebunțate cu economie ca ori ce lucru de efect. A cîntă inse mai tot intr'una basul obligat duplicat cu octava de jos devine chiar neplăcut. Scopul — efectul de sigur nu se ajunge. 4, Pentru ce acompaniarea pe harmoniu la cîntări, cari sînt de a se esecută a capella? Fie dl Musicescu incredințat că prin acompaniarea acesta a perdut cîntările foarte mult din farmecul lor, și că tôte piesele, ba chiar și pasagele unde chorul a cîntat fără de acompaniare au fost mult mai frumos esecutate, și au și multămit pe ascultători mai mult. Dcă dl Musicescu, in loc să acompanieze unde nu este de acompaniat, ar bate mai viu tactul, corul, răpit de dirigent, ar pune mai multă viață in cîntare și nu s'ar putę întemplă ca diferitele voci să umble de capul lor. Intr'un cor numai o voință este iertat să domnescă, și aceea este a dirigentului.

Corul dlui Musioescu a dat un concert și la Zerneșci, unde s'a dus din Brașov, intimpinat de un comitet arangiator, in frunte cu dl dr. Iancu Mețian, care a făcut corului petrecerea foarte plăcută. După concert s'a dat in onórea corului un banchet, unde s'au ridicat mai multe toasturi. Concertul 6nsuș a reușit foarte bine și a lăsat suveniru neuitate in zerneșteni.

Biserica și școlă.

Șoiri biserieșci și școlare. *Rds. d. dr. Augustin Lauran*, canonic al dieceșei gr. c. oradane la 20 iulie a binecuvēntat biserica renovată din Mădăras, cu care ocașiune a ținut și o cuvēntare.

Un post de profesor la gimnasiul din Brad cu specialitatea: limba maghiară și latină și literatura; eventual limba latină și literatura, e vacant. Salarul impreunat cu acest post dcă concurenții au censura, e 800 fl. și decenalele de cîte 100 fl.; in lipsa de censură inse salarul este de 600 fl. Concurenții au să-și adreseze petițiunile lor până in 18 august st. v. a. c. către comitetul gimnasial instruite cu următoarele documente: a) că sînt Români de religiunea greco-orientală; b) că au purtare morală bună; c) că au eualificațiunea prescrișă.

Stipendii. Cu inceputul anului școlar 1890/1 sînt de a se conferi din fondurile archidieceșane din

Sibiu următoarele stipendii: 2 stipendii à 100 fl. și unul à 60 fl. din fundațiunea »Francisc-Iosefină« pentru tineri din archidieceșă, cari studiază, și sînt lipsiți de mijlőce suficiente pentru studii. Mai departe 15 stipendii (4 din fundațiunea Moga, 11 din fundațiunea Francisc-Iosefină) pentru elevii din despărțemētul pedagogic al seminarului archidieceșan tôte de cîte 60 fl.; apoi din fondul seminarial (fundațiunea Ecaterina Raț) un stipendiu de 30 fl. pentru un elev sārăc dela institutul seminarial archidieceșan pedagogic-teologic de acolo. Concurenții au să-și presinte suplicele la consistoriul archidieceșan inclusiv până la 15 august a. c. st. v., instruite cu documentele următoare: a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sînt români greco-orientali, b) testimoniu școlastic despre progresul făcut in studii in anul din urmă, c) atestat dela primăria comunală despre pozițiunea socială a părinților și despre starea lor materială, și d) eventual alte atestate recomandătoare.

Studentii stipendiați din fundațiunea „Anei Alexandrovici“ din Lugoș, in anul școlastic 1889/90, sînt invitați, ca până la 8/20 august 1890, să-și arate la epitropia fundațiunilor in Lugoș succesul cu carele au studiat in acest an școlastic, adresând documentele originale seu in copii autenticate, către actualul președinte al acestei epitropie dl Constantin Radulescu avocat in Lugoș; descoperindu-și totodată dorința: dcă vreu ei a mai avę stipendiul și pe viitor?

Ce e nou?

Hymen. *Dl dr. Aurél Muntean*, care își va deschide cancelăria advocațială in Timișora, s'a logodit cu dșora Maria Garoiu din Zerneșci, nepota Pr. SSale părintelui episcop Ioan Mețian din Arad. — *Dl Iosif Cirlea* și dșora Natalia Raț s'au cununat la Blaș in 10 august n. — *Dl Ioan Bunea*, absolvent de teologie al archidieceșei Blaș și invēțator-dirigent in Veștem, la 10 august ș-a serbat cununia cu dșora Virginia Coman din Veștem. — *Dl Ioan Gavrilescu*, cleric absolvent al archidieceșei Sibiu și ales paroc in Țințari, la 10 august s'a cununat cu dșora Ana Anghel in Țințari. — *Dl Alesandru Brancovici* și dșora Ernestina Benedict la 10 august s'a cununat in Biserica-albă.

Șoiri personale. *Dl Andrei Frâncu*, jude la tabla regescă din Mureș-Oșorhei, s'a numit jude la Curia regescă din Budapesta. — *Regele României* a plecat la Sigmaringen, ca să asiste la inagurarea statuei decedatului principe Anton de Hohenzollern, tatăl regelui. — *Dl dr. Calenderu*, membru corespondent al Academiei Române, a fost ales membru corespondent al Academiei franceze. — *Dl Iuliu I. Roșca*, colaboratorul nostru din Bucureșci, petrece actualmintre la băile din Onna-Sibiului.

Asociațiunea transilvană. *Adunarea generală* in anul acesta ținēndu-se la Reghin, cei ce doresc a luă parte, sînt poștiți a se adresă pentru cvartire la dnii Patriciu Barbu seu dr. Abs. Todea advocați, până 'n 24 august n.

Petreceri de veră. *Junimea studiōsă română din Lipova* va arangia la 15/27 august o petrecere cu dans, in sala la »Archiducele Iosif.« Venitul este destinat pentru ajutorarea școlarilor lipsiți de mijlőce. Comitetul arangiator e compus din dnii: Atanasiu Bradean president, Silviu V. Bichicean secretar. Const. Cismaș cassar, Const. Putici controlor. — *Petrecerea din Cenade*, arangiată de inteligința română de acolo, la 3 august n., in favorul școlei române gr. c. din

partea locuitorilor, a avut un succes deplin. Jocurile sociale române Romane și Ardeleana au fost jucate cu entuziasm; în pauză mai mulți tineri, sub conducerea vătavului Suciu, au jucat Călușerul și Bătuta. Comitetul arangiator, în frunte cu dl Flaviu St. Șulț, merită laudă. — *Plugarii tineri din Cuvești* lângă Lipova au arangiat la 1 august n. o petrecere cu joc în localitatea casei comunale de acolo. Jocul a început după mișcăți la 3 ore, în producțiunea pieselor la 7 ore seara. Petrecerea a ținut până dimineața.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Făgăraș* a ținut adunarea sa la 15/27 iulie în Zernești, sub presiunea vicarului Basiliu Raț. S'a creat 5 stipendii de câte 20 fl și alte 5 de câte 10 fl, pentru învățăceii dela meserii. Comitetul s'a restaurat astfel: president Basiliu Raț, membri dr. Stefan Pop, I. Turcu, N. Cosgaria, Iuliu Dan, Ioan Florea și dr. Andrei Micu. Dl I. Turcu a citit lucrarea sa intitulată: »Monografia comunei Zernești și a evenimentelor întemplate aci din cel mai vechiu trecut al ei, îmbinând tradițiunea poporului cu adevărul istoric.« Apoi învățătorii Pana și G. Dobrin au citit lucrări de ale lor; primul despre »Educațiunea în familie și școlă«, al doilea despre »Bibliotecile populare.«

Pentru bibliotecile noastre populare. Comitetul constituit la București pentru adunarea de cărți și bani cu cari să se ajute bibliotecile populare de dincoace de munți anunță pe domnii cari au binevoit să colecteze că listele se vor strânge în luna septembrie. Până atunci fiecare colectant este rugat a păstra lista. Pe la sfârșitul lunii septembrie se va face darea de samă prin presă. Se amintește în același timp că sunt liste depuse la dnii din comitet I. Nenițescu, I. Slavici, C. Tălășescu, P. Gârbovicenu, Vintilă Rosetti și I. Russu. D'asemeni sunt liste incredințate în capitală dlor C. Pascu, I. Boroș, St. Constantinescu, D. Bragadiru Marinescu, mari comercianți, Grigorie Bossie (luncț. la Banca Națională), dr. Crăinicenu, Ulpiu Hoșoș (la primăria capitalei) D. Cecropid și I. Beiu, institutori, V. Măndrănu, profesor, dr. Soiu, Fotea Popazu P. Condratu, E. Papamihalopol și drd. Al. Tălășescu.

„**Someșana**“, institut de credit și economii din Deș, înregistrându-și firma la tribunalul de acolo, s'a început activitatea la 10 august st. n. Institutul acesta s'a înființat pe timp de 90 ani, cu capital social de 50,000 fl. plasat în 500 acții la nume a 100 fl.

Neorolôge. *Ioan Oltean*, inginer la Galați, originar din Ardeal, a murit la Galați în săptămâna trecută, în etate de 45 ani, lăsând prin testament o sută de mii de franci Asociațiunei transilvane. Reposatul s'a născut în Cojocna lângă Cluș, a studiat în liceul din Cluș, apoi în politehnicul din Viena; după terminarea cursului, a fost angajat la liniile ferate din Galiția, de acolo a trecut în România, ocupând posturi tehnice de frunte la primăria capitalei și la căile ferate române. Esecutor al testamentului seu a numit pe dl George Barițiu. Memoria lui va fi eternă la Români. — *Nicolae Orășian*, cunoscutul scriitor satiric din România, a încetat din viață la București, în etate de 56 ani. — *Ieremia I. Verzea*, paroc gr. or. în Satulung lângă Brașov, a murit în 1 august, în etate de 61 ani. — *Melania Perșinariu*, fiica dlui George Perșinariu, paroc gr. or. în Brașov, a repostat acolo la 19/31 iulie. — *Iuliana Dragoș*, soția preotului Grigorie Dragoș din Sănmărgita în Ardeal, a murit la 21 iulie. — *Teofil Ciortea*, student la facultatea de drept din Cluș, din nenorocire s'a împușcat la 1 august și a murit îndată.

Oglinda lumei.

Medicii români la Berlin. La congresul internațional medical prof. dr. Asaky a fost numit președinte de onoare; dr. Alex. Obregia, bursier als statului român, e secretar la secțiunea patologică. În lista conferențiarilor se găsesc următoarele persoane din România: Assaky, Babeș, Z. Petrescu, Obregia, Petrini-Galatz, Stoicescu, Marcel, Crăincean, Demostene, Felix, Iulianu, Oprescu. Luni a sosit și profesorul de chirurgie dela facultatea din București, dr. Severeanu. Din partea revistei »Spitalul« asistă dl dr. Marinescu. Pe tribuna presei își are locul corespondentul »Progresului Medical Român« din București, dr. Melchior Hârșu.

Serbarea invențiunii tipografiei. După *Mayanța*. Ecă acum Strasburgul care prepară serbarea a patru sute cincideci de ani dela invențiunea imprimeriei, Comitetul de inițiativă va publica o reproducțiune din cele dintău cărți imprimate. Doctorul Hottinger, bibliotecar la universitate, va pronunță un discurs înaintea statuei lui Gutenberg. Catedrala va fi iluminată și la teatru se va jucă o piesă despre Gutenberg.

Rîndunelele poștă. În Franția, unde se dresă deja de atata timp porumbeii pentru a face serviciu de poștă, dl Sean Desbouvrie a făcut acum încercare să dresese pentru acest scop și rîndunelele. Încercarea a reușit de minune. Dintre 15 rîndunelele cât a luat, după ce le-a sloboșit, toate s'au întors înderēt și au devenit atât de blânde, încât se scoboră chiar pe umerii sei. Întrebuințarea în armată a rîndunelelor ar fi un mare avantaj, de ore-ce ele sboră mult mai repede ca porumbeii și mult mai înalt, putend astfel să se apere și mai bine contra glonțelor dușmanului. Un mare avantaj este cu rîndunelele apoi că ele se nutresc în sbor și cu lesniciune, până ce porumbeilor trebuie omul el singur să le dea hrană. Pe lângă acestea se mai asigură că rîndunelele se pot dresă mai cu înlesnire, astfel că e foarte probabil că în viitorele resbele rîndunelele vor face cel mai bun serviciu de poștă.

O maimuță martoră la tribunal. În India, țera ciudăteniilor, s'a întemplat următoarele: Lângă comuna Satana a fost asasinat un comediant, care umblă din sat în sat cu cele cinci maimuțe și o capră ce avea. Asasinii au omorît și patru dintre maimuțe. Una inse a scăpat, urcându-se într'un pom din apropiere. Când mai târziu trecură călătorii pe sub pom ea încep să țipe și să plângă, așa cum șciu maimuțele să se tânguescă. Maimuța fu înșelată jos din pom și dusă la judecătorul de instrucțiă, care o opri la el. În curend agenții de urmărire aduse înaintea judecătorului de instrucțiă 7 indiviși, bănuți de omor și prinși tocmai când vindeau capra comediantului. Judecătorul de instrucțiă luă lângă sine maimuța și făcū să defileze pe dinaintea sa toți bănuții. Când fu adus al cincelea maimuța eră să sară asupra lui, decă nu eră legată cu lanțul. Aduseră apoi alți ômeni străini. Maimuța remase liniștită. Când aduseră inse și pe al șeselea și al șaptelea, ea din nou se infuriă. »Vedeți, le duse judecătorul de instrucțiă, maimuța v'a descoperit că voi sînteți asasinii.« Aceștia într'adevăr mărturisiră păcatul pentru care își și luară pedepsa meritată.

Congresul surdo-muților. Un congres ciudat s'a ținut zilele trecute la Hessen Nassau în Germania: congres în care nu s'a vorbit un cuvânt, ci asistenții s'au înțeles numai prin semne. Congresul eră al surdo-muților. Au asistat peste doue sute persoane. S'a discutat asupra ameliorării situațiunei surdo-muților și despre nouile mijloce de adoptat în lupta pen-

tru existență a surdo-muților. Au luat cuvântul său mai exact: au discutat prin semne mai mulți surdo-muți. Ceea ce a fost mai interesant și nostim chiar, e că »oratorii« au fost aplaudați și că congresul s'a terminat printr'un banchet, la care s'au »rostit« mai multe toaste. In hotărârile ce s'au luat este și aceea ca congresul să cêră ca surdo-muții să fie primiți și in funcțiuni. Funcționarism până și la surdo-muți!

Tragerea cu arcul. In apusul Europei, cu deosebire in Englitera, publicul, mai ales dômnele, au un nou soi de sport: tragerea cu arcul. Acest soi de sport delectează cu deosebire pe dômne și copii. Se trage la țintă la distanță de 150—300 metri. In Englitera nu vei găsi o singură moșia, unde să nu vezi peste di pe soția, fetele și băieții proprietarului plecând pe câmp cu arcul și tolba cu săgeți.

Pentru dômne tinere.

O rețetă spre a avé flori frumoșe. Spre a avé flori frumoșe in ghiveciuri trebuie să le stropesci cu următorea combinațiune: Plante cu frunze fără flori: 250 grame vitrol de sodă; 250 grame solfat d'ammoniac; 500 grame superfosfat de calce; 125 grame de chloror de potasium și 500 grame solfat de calce. Se va pune 3 grame din acêstă amestecătură in fiecare litru de apă și se va stropi odată pe săptămână. Plante cu flori: 125 grame de vitrol de sodă; 125 sulfat d'amoniac; 1 kilo de superfosfat de calce; 125 grame chloror de potasium; 500 grame sulfat de calce. Se va pune tot 3 grame intr'un litru de apă și se va stropi odată pe săptămână.

Vin cald. Să se pună intr'un ibric un litru de vin roșu său alb de calitate bună cu 100 grame de zahăr, o bucată de scortșoră și coja unei chitre. Se pune ibricul la foc, amestecând neincetat lichidul ca să se topescă zahărul. Când amestecătura va da in fiert se trece printr'o sită desă, adăugând licôrei o cantitate de chitră fără cojă și semințe. Spre a da un gust tonic acestei beuturi, se mai pôte turna câteva lingurițe de șampanie său de kirș.

Pastă economică pentru albirea mânelor. Alege cele mai fainoșe și albe cartofe și fierbe-le bine. După ce le curăți le frământă bine amestecându-le cu puțin lapte.

Logogrif.

De Măriôra Z. Petrescu.

Din silabele: a, a, an, at, e, ge, i, io, lep, lu, lus, ma, mau, mu, ni, o, re, re, ro, ro, scu, tic să se formeze 8 cuvinte cu următorea însemnăntă:

- 1, Numele unui filosof și literat român.
- 2, Numirea unui obiect vechiu.
- 3, Numele unui rege roman.
- 4, Mod de persiflare.
- 5, Numele unui calif mohamedan.
- 6, Compozițiune, din care se face pânea.
- 7, Titlu de domnitor.
- 8, Un oraș in Palestina.

Literele inițiale cetite de sus in jos și cele finale cetite de jos in sus dau numele autôrei acestui logogrif.

Terminul de deslegare e 7 sept. Ca totdeauna și de asta-dată se va sorti o carte intre deslegători.

*

Deslegarea ghicitôrei din nr. 7:

A	N	A
N	O	R
A	R	C

Deslegare bună primiram dela dômnele și domnișorele: Hortensa Suciu Paguba, Rosa Ursu, Elena Santion, Marta Popescu, Emilia Popovici, Angelina Popovici, Teresia Bran, Ludovica Tarca, Maria Uzon, Elena Albu, Laura Papp, Lucreția Micșă, Sidonia Moldovan, Elena Olariu, Amalia Popescu, Maria Crișan și dela dnii George Tomi și Ioan Clonda.

Premiul l'a dobândit dșora Amalia Popescu.

Poșta redacțiunei.

Amor și sărăcie. Incercare ce stă prê departe de punctu de a puté fi publicată.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositore in tôte bôlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica catarul de stomac, acrêla 'n gât, gălbănarea, grêta, vêrsarea, durerile de cap (dêcâ provin din stomac), sgârçuirile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuintare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, in Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imităz mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlută trebuie să fie împachetată in hârtie roșie, provêdută cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuintare, mai observându-se, că este tipărită in impriméria lui H. Gusek in Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se 'ntrebuinteză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpêrătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dêcâ banii se trimit inainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află in regulile de întrebuintare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vênđare: in Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Hering și la misericordiani; in Beretyô-Ujfalú la farm. Geza Tamásy, in Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; in Komádi la farm. G. Scholtz; in Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; in B. Diosig la I. Vaday. 43—44

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sôrele
Dumineca a 11 d. Rosali Ev. dela Matei c. 18 gl. 2, a inv. 11	[res.] ap.	[res.] ap.	
Duminecă	5 M. Eusignie	17 Bertram	4 587 8
Luni	6 (f) Schimb. la față.	18 Agapitus	5 07 6
Mărți	7 Mart. Laurentiu	19 Sebald	5 17 5
Mercuri	8 Mart. Emilian	20 (f) Stefan	5 27 3
Joi	9 S. Ap. Mateiu	21 Rudolf	5 47 0
Vineri	10 Mart. Laurent	22 Gustavina	5 66 58
Sâmbătă	11 Mart. Euplu	23 Elvina	5 76 57

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hûgel in Oradea-mare.